

הציבור חייב להגן על שומרי הסף שלו

שאול אריאלי

21.02.2018

<https://www.haaretz.co.il/opinions/.premium-1.5841425>

מאבקי כוחות בין פוליטיקאים והדרגים המקצועיים, לצד שיתופי פעולה פוריים, אינם זרים לשום מערכת שלטונית. האג'נדה האידיאולוגית והאישית, והתוכניות הפוליטיות של הנבחרים, נתקלות לא פעם באילוצים החוקתיים, התקציביים, המדיניים, הביטחוניים והחברתיים, שמציבים בפניהם שומרי הסף של הדמוקרטיה הישראלית: ראשי השירות הציבורי, הרשות השופטת, ראשי מערכות הביטחון והתקשורת.

בשנים האחרונות, המאבקים מתקיימים על עתיד הגדה המערבית והסכסוך עם הפלסטינים, ועל פני החברה והמשטר בישראל, ומתנהלים בין השניים בשלושה תחומים: המדיני-ביטחוני, המשפטי והחברתי. שומרי הסף, מאוימים כיום בשונה מבעבר, לא בשל ויכוחים מקצועיים, אלא על רקע היותם המכשול האחרון למיטוטה של הדמוקרטיה הישראלית ולאובדנו של רוב יהודי במדינת ישראל כפי שהכרנו אותה.

במלחמה שאסרו עליהם שרים וח"כים מהקואליציה, נפקד ברוב המקרים הציבור הישראלי, שנראה כי שכח את אזהרתו עתיקת היומין של אפלטון: "המחיר שאנשים משלמים על אדישותם בעניינים ציבוריים הוא להיות נשלטים בידי אנשים רעים".

לא נדרש להכביר מלים על מלחמתו של ראש הממשלה בשומרי הסף כי זו מתקיימת, ברובה המכריע, על שרירותו הפוליטית המאוימת בגין מהלכי השחיתות, שהמשטרה מצאה לנכון להמליץ על העמדתו לדין בגינם, מה שגרם לנתניהו לפתוח במתקפה חסרת תקדים על המפכ"ל. עיקר פגיעתו של ראש הממשלה בדמוקרטיה הישראלית, היא בהיותו שותף ונותן חסות קואליציונית למאיימים המסוכנים ביותר על הדמוקרטיה הישראלית. אלו המנסים להכריע את שומרי הסף על ידי החלפתם באנשי שלומינו, ובאם זה לא צולח אזי על ידי מערכת הכחשה, שוחד, הסתה והשמצה מתוזמרת היטב ונטולת עכבות.

בשנים 2011-2016, שישה רמטכ"לים, שישה ראשי שב"כ וחמישה ראשי מוסד לשעבר, הכריזו בראיונות שונים כי היפרדות לשתי מדינות היא אינטרס קריטי לעתידה ולביטחונה של מדינת ישראל, והזהירו מפני מדיניותו של נתניהו. התגובה הגיעה מיו"ר הקואליציה דאז, דוד ביטן, ב"שבתרבנות" ב-25 ביוני 2016, ש"הסביר" את הסיבה לכך, תוך שאינו חוסך בהשמצות אישיות: "לאורך השנים ראשי שב"כ וראשי מוסד הופכים להיות שמאלנים. ראש המוסד לשעבר מאיר דגן היה ימני קיצוני, ואחרי שהוא שירת במוסד הוא יצא הפוך. דגן חרג מסמכותו". הוא המשיך ו"הסביר" גם את השינוי בדעותיהם של שרי ביטחון: "למי אתה רוצה שאני אאמין, ליעלון? לפני כחודשיים הוא אמר שראש

הממשלה הוא טוב ומצוין, והיום משנה את דעתו. ברק היה ראש ממשלה כושל, היה רמטכ"ל פוליטי. הוא חי בניו יורק, בא לפה ומטנף. גבי אשכנזי רצה להיות ראש ממשלה עוד כשהיה רמטכ"ל".

ההתקשות של נתניהו, ליברמן ובנט להציג את מחמוד עבאס כמקיים את טענתם ש"אין פרטנר" ואף כ"טרוריסט" במהלך שליחותו המדינית של מזכיר המדינה האמריקאי, ג'ון קרי, ב-2014, הוכחה באופן נחרץ על ידי ראש השב"כ, יורם כהן. זה קבע בפני ועדת חוץ וביטחון כי יו"ר הרשות הפלסטינית "לא מעודד אלימות" ו"לא מעוניין בטרור ולא מוביל לטרור. הוא גם לא עושה זאת מתחת לשולחן". לאחרונה, בנובמבר 2017, בכנס סגור בדוחא, השלים את תמונת האמת קרי עצמו שאמר: "הפלסטינים עשו עבודה נהדרת ונתרו מחויבים לאי-אלימות. למעשה, כשהתחוללה האינתיפאדה, הם לא השתמשו באלימות בגדה המערבית. הציבור התעלם מזה. הוא לא דן בזה. למה? כי רוב חברי הקבינט של ממשלת ישראל הנוכחית הכריזו בפומבי שהם לעולם לא יהיו בעד מדינה פלסטינית".

השב"כ המליץ בקיץ 2017 להסיר את המגנומטרים שהוצבו בהר הבית בעקבות רצח שני השוטרים, על מנת להרגיע את הרחוב הערבי והמוסלמי משינויים בסטטוס קוו בהר הבית. בנט ראה בזה "רפיון מדיני-ביטחוני". הוא המליץ "להוריד מהשולחן תוכניות של הקלות וגזרים לפלסטינים ולהציג תוכניות מבצעיות לסיכול הטרור" משום ש"הם מריחים חולשה - הם מרימים את הראש". ביטן נרתם לסכם ולכנות את השב"כ "פחדן" ו"בכל ההמלצות הם רוצים לחזור הביתה בשלום".

החודש בחר שר הביטחון ליברמן "לתקן" את הרמטכ"ל, שנסמך על דו"חות מפורטים של מתאם הפעולות בשטחים ואחרים והזהיר כי רצועת עזה נמצאת על סף קריסה. ליברמן הדגיש: "אין שום משבר הומניטרי", ואף האשים כי "אנחנו עדים לזרימה של הרבה אינפורמציה ובעיקר דיסאינפורמציה לכל כלי התקשורת בנוגע לרצועת עזה".

המאבק במפקדי צה"ל לא ניטש רק בזירה המדינית-ביטחונית אלא גם בזו הערכית. כשנתניהו התבטא בנושא אלמור אזריה ואמר: "מבררים כעת מה קרה שם ואולי נגלה דברים חדשים. זה לא הרמטי", הרמטכ"ל איזנקוט לא נשאר חייב. בוועדת חוץ וביטחון הוא אמר כך: "ההתבטאויות שנשמעו לאחרונה בנושאים מבצעיים שנמצאים בבדיקה במערכת פיקודית והמשפטית בצה"ל אינן רצויות" והמשיך וקבע כי "נאמרו הרבה אמירות ללא ידיעת העובדות, לקידום אג'נדות שאין לקשרן לצה"ל. אנו רוצים את צה"ל פועל על פי פקודות, נוהלי פתיחה באש, רוח צה"ל וערכי צה"ל. אם מישהו רוצה אתוס של כנופיה, שיגיד".

סגן הרמטכ"ל, יאיר גולן, בחר לוותר על הקלישאות הנדושות ולהעמיד מראה אמיתית בפני החברה בישראל ואמר בטקס יום השואה כי הוא "מזהה כיום תהליכים שהתרחשו בגרמניה לפני 80 שנה". נתניהו ועמיתיו לא בחלו בהצגתם של אחמדינג'אד וערפאת כהיטלר ובהשוואה בין הסכמי אוסלו ל"הסכם מינכן", בין נאום בוש ל"נאום צ'כוסלובקיה" ובין נאום אובמה ל"נאום צ'מברליין". אך בדברי גולן נתניהו ראה "עוול לחברה הישראלית וזילות השואה". נתניהו, מלך המציאות המדומה, קבע כי "הדברים (של גולן) מופרכים מיסודם". מה שאיפשר לשופר התורן שלו, שרת התרבות מירי רגב, לקרוא להדחת האלוף מתפקידו.

ח"כ בצלאל סמוטריץ' כינה את דברי הרמטכ"ל על השירות המשותף בוועדת חוץ וביטחון "סיסמאות". בתגובה לדברי דובר צה"ל כתב, כי האחרון מנהל קמפיין נגד נבחרי ציבור: "הודעה מסודרת לתקשורת, אמברגו מתוזמן, כותרת פרובוקטיבית ובעיקר שקרים. אחלה דמוקרטיה". בית המשפט העליון הוא היעד המועדף להתקפה מצד חברי הבית היהודי ותאומיהם בליכוד, הנתמכים על ידי חברי החטיבות הלאומיות-דתיות שבמרכז המפלגה. אלו שהם תוצרי "גוש אמונים לדורותיו", עליו כתב ב-1979 יצחק רבין את האזהרה המהדהדת היום ביתר שאת: "בגוש אמונים ראיתי תופעה חמורה ביותר - סרטן בגופה של הדמוקרטיה הישראלית. נגד תפישתם הבסיסית, הנוגדת את בסיסה הדמוקרטי של ישראל, היה הכרח להיאבק מאבק אידאי, החושף את המשמעות האמיתית של עמדות הגוש ודרכי פעולתו".

אלו מטיחים שוב ושוב בביהמ"ש העליון קשת רחבה של האשמות, שעלולות להכשיר את דעת הקהל לתמיכה בחוקים שיפגעו במעמדו ובסמכויותיו ולנטוע אצל יחידים מוטיבציה לפעולה אלימה נגד השופטים. ב-2014, לאחר שבג"ץ פסל את אחת הגרסאות המחמירות של חוק ההסתננות, זאב אלקין טען, כי "בג"ץ העדיף את טובתם של מסתננים לא חוקיים על פני ביטחונם של מאות אלפי אזרחים שומרי חוק בישראל", ויריב לזין קבע כי שופטי העליון נתנו "הכשר לטרור". "בג"ץ רמס את הרשות המחוקקת", הוסיפה שקד ומוטי יוגב סיכם: "התערבות בג"ץ היא פגיעה חמורה בעיקרון הפרדת הרשויות ובדמוקרטיה בישראל".

"ומקום המשפט שמה הרשע", צייץ ינון מגל (בעודו ח"כ) בעקבות החלטת בג"ץ לפנות את פרויקט דריינוף בבית אל, וחבר סיעתו יוגב בציוץ משלו: "הגיע הזמן להעמיד את הרשות השופטת על מקומה ולהראות לה מי הריבון". בהזדמנות אחרת קבע יוגב בפוסט בפייסבוק, שבעטיו הוגברה השמירה על השופט עוזי פוגלמן, כי השופט "שם את עצמו בצד של האויב" ורגב כבר הכינה את כתב האישום: "אם בג"ץ לא יאפשר לנו לחזק את ההרתעה ולהעניש בחומרה את המרצחים, הוא יישא באחריות להמשך גל הטרור" (לאחר שערכב הריסה של בתי מחבלים). אחרון, איש הבית היהודי סמוטריץ', אחרי ההחלטה להרוס בית כנסת בגבעת זאב, קבע ש"חבל שבית המשפט מעניק זריקת עידוד לאויב הערבי ולמכונת הטרור שהוא מפעיל כלפינו".

נבחרי הציבור הללו "יודעים" בדיוק מדוע זה קורה: העליון הוא אנטי-יהודי, אנטי-ציוני, תומך בטרור ופוגע בביטחון המדינה — פשוט משום שהוא "שמאלני". בדיוק כפי שראשי מערכת הביטחון "הואשמו" על ידי ביטן. לזין אמר כי בבג"ץ "יש אחיזה חזקה של שמאל רדיקלי — לא רק שמאל — הנוהג בבית המשפט כאילו יש לו מדינה ולא הפוך". סמוטריץ' הוסיף ש"בית המשפט העליון משמש במודע ומרצון כלי ניגוח פוליטי בידיהם של ארגוני השמאל הקיצוני".

לפיכך, "הגיעה העת להחזיר את בית המשפט העליון למקומו ולתפקידו הטבעי", מציע-מאיים סמוטריץ'. בנט מציע גרסה הממומשת בתקיפות על ידי שרת המשפטים איילת שקד: "נפעל לבלימת אקטיביזם זה". לזין גם מציע "לפעול לשינוי שיטת בחירת השופטים על מנת להבטיח כי הרכבו של בג"ץ יהיה מאוזן ופלורליסטי". והוא מפרט: "הגיע הזמן לשנות מהיסוד את שיטת בחירת השופטים, כדי שעל כס השיפוט יישבו אנשים המחויבים למדינת ישראל ולרעיון הציוני".

בהכרעתה של התקשורת מנצח נתניהו על התזמורת. החינמון "ישראל היום", מהלכיו על פי החשד עם נוני מוזס מ"דיעות אחרונות", התבטאותה של רעייתו על "וואלה", עלילות פירוק רשות השידור, ההכרזה בדבר פעילותו לסגירת ערוץ 10 ועוד, הביאו ליצירת האווירה המתאימה לתופעת ההתקרנפות של אנשי תקשורת, שיישרו קו עם המסרים הברורים, ורגב הטיבה לסכמם: "מה שווה התאגיד אם אנחנו לא שולטים בו?".

על הציבור בישראל להפנים כי הוא הנושא בתפקיד שומר הסף ושומר גבם של שומרי הסף של הדמוקרטיה הישראלית, של עתידה וביטחונה של מדינת ישראל, זהותה ואופייה. התרכזותו של הציבור במחאה החברתית ב-2011 ובתופעת השחיתות שפשתה בכל פינה במערכות חיינו היא חשובה אך אינה מספקת בכדי להגן על מדינת ישראל מהתגשמות אזהרתו של לורד נתניאל רוטישלד, שכתב להרצל באוגוסט 1902: "מר הרצל היקר... אומר לך בכנות מוחלטת: אני אראה בחלחלה את ייסודה של קולוניה יהודית במלוא מובן המלה. קולוניה שכזאת תהיה גטו, עם כל הדעות הקדומות של גטו. מדינה יהודית קטנה, קטנונית, אדוקה ואי־ליברלית, אשר תדחה מתוכה את הנוכרי ואת הנוצרי".